

Onderwijskwaliteit en curriculum

Een goed curriculum draagt bij aan de kwaliteit van het onderwijs.

Inleiding

Besturen zijn formeel verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit op de scholen. Ze geven hier vorm aan in samenwerking met de scholen, gemeente en samenwerkingsverbanden. Hierdoor kunnen zij maatwerk bieden om kinderen kansen te geven. Iedereen geeft hier zelf invulling aan vanuit een eigen definitie van goed onderwijs en goede ondersteuning.

Het ontwikkelen van een curriculum kan een belangrijke bijdrage leveren aan die kwaliteit en eveneens aan de kwaliteit en ontwikkeling van de medewerkers. Je kan het zien als een onzichtbaar spinnenweb dat alles wat op een school en daaromheen gebeurt met elkaar verbindt. Het is een proces van papier naar praktijk waarbij de leraren continu met elkaar in gesprek zijn over het interpreteren, contextualiseren en operationaliseren van de plannen (Meester, 2021).

De aandacht voor de kwaliteit leidt tot een coherente aanpak die tot in de haarvaten van de organisatie doorwerkt. Als schoolleider zie je een professioneel team dat de visie levend houdt en zorgt dat de visie verweven is in de totale schoolorganisatie (Meester, 2021, p.19). Curriculumontwikkeling is dus bij uitstek een handvat voor leerkrachten en voor teams als deel of geheel om in gesprek te zijn en vanuit 'het waarom' het 'hoe' te vertalen. Waar staan wij voor als school, welke opbrengsten streven wij na en hoe vertalen wij dat in goede lessen waarin onze kinderen veel kunnen leren (doelen) op een manier die past bij hoe wij het onderwijs willen geven. Als de school het proces daarna evalueert, kan je spreken van een kwalitatief goed proces.

Een krachtig curriculum

Een curriculum bevat **drie basiselementen**:

1. Wat de leerlingen dienen te leren en langs welke weg de doelen bereikt kunnen worden
Onderwijsdoelen en de leerlijn
2. Hoe de leerlingen worden gestimuleerd en ondersteund bij het behalen van de doelen
De onderwijsleeromgeving en de leeractiviteiten
3. En de manier waarop in kaart wordt gebracht of de doelen ook behaald worden
De evaluatie van het onderwijs

Deze drie basiselementen dienen op elkaar afgestemd te zijn, dat noemen we constructieve afstemming (Biggs & Tang, 2011). Als dit niet zo is, dan gaat vaak de toetsing het curriculum sturen. Bijvoorbeeld: als je alleen maar naar cito scores kijkt, dan geef je een andere boodschap af dan de visie waarin het vooral over persoonsvorming gaat. En – eerlijk is eerlijk – beide zijn ook van belang. Hoe houdt je balans in het denken over kwaliteit?

Principes voor een goed curriculum

Er is niet één receptuur voor het ontwikkelen van een curriculum. Er zijn wel onderbouwde principes die je als ontwikkelaar kunnen helpen om tot een doordacht ontwerp te komen. William (2013) formuleerde principes voor een goed curriculum. Dit curriculum is breed in aanbod, bevordert disciplinair denken, is samenhangend, bevat een opbouw over de leerjaren, passend bij de doelgroep, bevat focus, en is relevant.

Evidence-informed ontwerp

In het onderwijs komt een sterkere beweging op gang om meer gebruik te maken van wetenschappelijke inzichten over leren en lesgeven. Het evidence-informed verbeteren wordt genoemd als kwaliteitsindicator voor goed presterende scholen (Inspectie van het onderwijs, 2020).

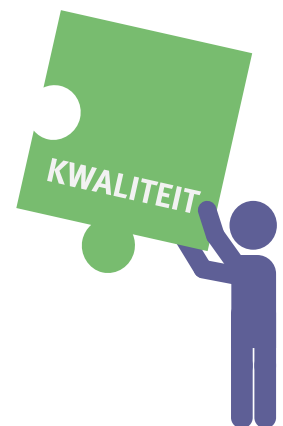
Bij de evidence-informed benadering is het oordeelsvermogen van de leerkracht op basis van wetenschappelijke inzichten voor de eigen doelgroep en de vakinhoud het uitgangspunt. Bij het ontwerpen van curriculum eenheden, zoals lessenseries of projecten is het belangrijk om gebruik te maken van wetenschappelijke inzichten.

Evaluëren van je curriculum

Zorg dat je cyclisch werkt. Hiervoor zijn diverse modellen, zoals PDCA (plan-do-check-act). Dit vereist systematische evaluatie waarin je de toetsresultaten, maar ook andere evaluaties benut om te beoordelen of je curriculum goed genoeg is of bijgesteld moet worden. Zie ook formatieve evaluatie in curriculumontwikkeling van Nieveen en Folmer (2013).

GEREEDSCHAPPEN

- Platform samen onderzoeken - <https://www.platformsamemonderzoeken.nl/>
- Meer informatie over evidence informed werken: Stichting leerkracht - https://stichting-leerkracht.nl/kennisbank/evidence-informed-werken-in-het-onderwijs/?gclid=EAlaI-QobChMI6v-1o6L99wIVo4xoCR3eoQFuEAAAYASAAEgL2gPD_BwE
- Maak je evaluatieplan: instrument Taakhulp SLO - <https://www.slo.nl/thema/meer/curriculumontwikkeling/instrumenten/taakhulp/inleiding-o/>
- Hoe ondersteun jij als leraar de leerlingen effectief in hun leerproces? ‘De tien instructieprincipes van Rosenshine’ geven vanuit de cognitieve wetenschap antwoord op deze vraag. - https://doorloopjes.nl/2022/01/de-tien-instructieprincipes-van-rosenshine/?gclid=EAlaI-QobChMIqLeE3umx9wIVVhoGAB3VjwAsEAAAYASAAEg-LO2PD_BwE

Verder lezen

- Last, B. [vernieuwend onderwijs]. (2021). *Barend legt uit: Constructive alignment* [video]. <https://www.vernieuwendonderwijs.nl/barend-legt-uit-constructive-alignment-video/>
- Meester, E. (2021). *Wetenswaardig. Curriculumontwikkeling voor primair onderwijs*. Pica.
- Scheerens, J., Luyten, J. W., van Ravens, J., & van Ravens, J. (2010). *Visies op onderwijskwaliteit, met illustratieve gegevens over de kwaliteit van het Nederlandse primair en secundair onderwijs*. Universiteit Twente, Vakgroep Onderwijsorganisatie en -management.

Referenties

- Biggs, J. B., & Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university: What the student does (3rd ed.)*. New York: McGraw-Hill Education (UK).
- Inspectie van het Onderwijs (2020). *Technisch rapport – De staat van het primair onderwijs*. <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/staat-van-het-onderwijs/documenten/rapporten/2020/04/22/technisch-rapport-svho-2020-primair-onderwijs>
- Meester, E. (2021). *Wetenswaardig. Curriculumontwikkeling voor primair onderwijs*. Pica.
- Nieveen, N., & Folmer, E. (2013). Formative evaluation in educational design research (pdf, 5.2 MB). In T. Plomp & N. Nieveen (Eds.), Part A: Introduction to Educational Design Research (pp. 152 – 169). Enschede: SLO.
- Wiliam, D. (2013). *Principled curriculum design*. <http://www.tauntonteachingalliance.co.uk/wp-content/uploads/2016/09/Dylan-Wiliam-Principled-curriculum-design.pdf>.